

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

Z JĘZYKA POLSKIEGO

W KLASACH IV - VIII

KRYTERIA OCENY I METODY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

Wszystkie oceny są jawne.

Ocenianie to nie tylko przekazywanie informacji o postępach ucznia, lecz także informacja zwrotna dla nauczyciela o efektach jego pracy, o konieczności – w razie niepowodzeń uczniów – modyfikacji jego działań w zakresie doboru treści, metod, organizacji zajęć.

SYSTEMATYCZNIE OCENIANE SĄ RÓŻNE PRZEJAWY AKTYWNOŚCI UCZNIĄ, np.:

- prace klasowe,
- odpowiedzi ustne,
- sprawdziany,
- dyktanda,
- recytacja prozy i poezji,
- sposób prowadzenia zeszytu,
- udział w konkursie klasowym, szkolnym, międzyszkolnym, przedstawieniu, akademii szkolnej,
- różnorodne działania twórcze, w których uczeń prezentuje swoje pasje i wykorzystuje uzdolnienia.

PRZEDMIOTEM NAUCZANIA I OCENIANIA SĄ:

- wiadomości,
- umiejętności,
- postawa ucznia (aktywność, działanie, samodzielność, systematyczność),

- komunikowanie się.

CELE OCENIANIA:

OGÓLNY, który przyczynia się do nabycia następujących umiejętności (standardów nauczania):

- czytanie,
- pisanie,
- rozumienie,
- korzystanie z informacji,
- wykorzystanie wiedzy w praktyce.

SZCZEGÓŁOWE

1. **Ocenianie bieżące (wspomagające)** ma na celu monitorowanie rozwoju ucznia, a w tym:
 - pomoc uczniowi w rozpatrywaniu i rozumieniu swoich słabych i mocnych stron oraz w ukierunkowaniu go do dalszej pracy,
 - przekazanie rodzicom (opiekunom) informacji o postępach ucznia,
 - przekazanie nauczycielowi informacji o efektywności jego nauczania, właściwym doborze materiałów, metod i sposobów nauczania,
 - przygotowanie do egzaminów i sprawdzianów zewnętrznych (przez stosowanie oceniania kryterialnego).
2. **Ocenianie okresowe** ma:
 - przekazać uczniowi informację na temat jego postępów w nauce języka polskiego,
 - dostarczyć nauczycielowi odpowiedzialnemu za następny etap nauki informacji na temat poziomu wiedzy i umiejętności ucznia,
 - monitorować system szkolny,
 - różnicować i klasyfikować uczniów,
 - pomóc nauczycielowi w ewaluacji i modyfikacji procesu nauczania przedmiotu.

SKALA OCEN I POZIOMY WYMAGAŃ

OCENY uzyskane przez uczniów w ciągu roku szkolnego wyrażone są tradycyjną oceną szkolną:

- celujący (6)
- bardzo dobry (5)
- dobry (4)
- dostateczny (3)
- dopuszczający (2)
- niedostateczny (1)

Dopuszcza się stosowanie przez nauczyciela przy ocenach cząstkowych z odpowiedzi ustnych i prac pisemnych znaku plusa i minusa.

Uczeń otrzymuje oceny wg procentowego opanowania podstawy programowej:

- 1) ponad 99% – stopień celujący
- 2) 90% – 99% materiału nauczania – stopień bardzo dobry,
- 3) 75% – 89% materiału nauczania – stopień dobry,
- 4) 50% – 74% materiału nauczania – stopień dostateczny,
- 5) 31% – 49% materiału nauczania – stopień dopuszczający,
- 6) poniżej 31% materiału nauczania – stopień niedostateczny.

POZIOMY WYMAGAŃ:

• **Konieczne** (na ocenę dopuszczającą) obejmują treści:

- bardzo łatwe (ale wykonane pod kierunkiem nauczyciela);
- praktyczne, przydatne życiowo;
- niezbędne w dalszej edukacji – bazowe.

• **Podstawowe** (na ocenę dostateczną) obejmują, oprócz wymagań koniecznych, treści :

- najważniejsze w uczeniu się danego przedmiotu;
- łatwe dla ucznia nawet mało zdolnego;
- często powtarzające się w procesie nauczania;

- określone programem nauczania na poziomie nieprzekraczającym wymagań zawartych w podstawach programowych;
 - proste, uniwersalne umiejętności z zakresu nauczania języka polskiego.
- **Rozszerzające** (na ocenę dobrą) obejmują, oprócz wymagań podstawowych, treści:
 - umiarkowanie trudne;
 - złożone, mniej przystępne niż zaliczone do wymagań podstawowych;
 - częściowo rozszerzające podstawy przedmiotu.
 - **Dopełniające** (na ocenę bardzo dobrą) obejmują, oprócz wymagań rozszerzających, treści:
 - wymagające korzystania z różnych źródeł;
 - umożliwiające rozwiązywanie problemów;
 - pośrednio użyteczne w życiu pozaszkolnym;
 - pozwalające łączyć wiedzę z różnych przedmiotów i dziedzin.
 - **Wykraczające** (na ocenę celującą) powinny, oprócz wymagań dopełniających, obejmować treści:
 - znacznie wykraczające poza program nauczania;
 - wymagające znacznej samodzielności ucznia;
 - wynikające z indywidualnych zainteresowań.

INFORMACJE O POSTĘPACH UCZNIA gromadzi się:

- w dzienniku elektronicznym,
- w zeszytach przedmiotowych,
- w teczkach prac uczniów (zawierających referaty, sprawdziany, testy, wypracowania, rysunki).

O postępach w nauce uczeń i jego rodzice informowani są w formie:

- oceny (stopnia szkolnego),
- oceny opisowej (recenzji prac),
- oceny ustnej (recenzji ustnej),

- pisemnej – o zagrażającej na koniec półrocza lub roku szkolnego ocenie niedostatecznej rodzice są powiadamiani przez nauczyciela lub wychowawcę na miesiąc przed klasyfikacją półroczną (roczną).

Kryteria na poszczególne oceny

Ocena celująca

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,
- z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje zadania dodatkowe,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- często angażuje się w zadania dodatkowe.

Ocena dobra

Uczeń:

- w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- bierze czynny udział w lekcji,

Ocena dostateczna

Uczeń:

- częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,

- odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
- wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
- niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
- rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
- czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
- ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
- nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
- pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- ma kłopoty z techniką czytania,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,

- wykazuje się niechęcią do nauki,
- nie angażuje się w pracę grupy.

Omówione i poprawione prace pisane przez uczniów w klasie pozostają w pracowni polonistycznej w oddzielnych imiennych teczkach. Uczniowie i rodzice po wcześniejszym umówieniu się z nauczycielem mają prawo wglądu do teczek i dodatkowych uzasadnień do poszczególnych ocen.

Podstawą do wystawienia oceny okresowej w szkole podstawowej w klasach IV – VIII jest średnia ważona obliczona w następujący sposób: każdej ocenie częściowej przyporządkowuje się liczbę naturalną, oznaczając jej wagę w hierarchii ocen.

Średniej ważonej przyporządkowuje się ocenę szkolną następująco:

Średnia	Stopień
1,50 i poniżej	niedostateczny
od 1,51 do 2,59	dopuszczający
od 2,60 do 3,60	dostateczny
od 3,61 do 4,60	dobry
od 4,61 do 5,50	Bardzo dobry
od 5,51	Celujący

Przy zapisie ocen częściowych dopuszcza się stosowanie znaków „+” i „-” przyporządkowując im odpowiednie wartości według skali:

ocena	6	6-	5+	5	5-	4+	4	4-	3+	3	3-	2+	2	2-	1+	1
Wartość wg skali	6,0	5,75	5,5	5,0	4,75	4,5	4,0	3,75	3,5	3,0	2,75	2,5	2,0	1,75	1,5	1,0

Formy aktywności i ich waga:

waga	Formy aktywności	kolor
4	Sprawdziany, prace klasowe, wypracowania- dłuższe formy wypowiedzi pisemnej, dyktanda, konkursy na szczeblu krajowym, wojewódzkim, konkursy kuratoryjne – laureat, finalist, wyróżnienie, do 10. miejsca;	Czerwony
3	Krótkie formy wypowiedzi pisemnej, konkursy na szczeblu powiatowym, konkursy międzyszkolne -laureat, finalist, wyróżnienie, do 10. miejsca.	Zielony
2	Kartkówki, prace grupowe/ projekty, prezentacje, recytacje, odpowiedzi ustne, konkursy szkolne - laureat, finalist, wyróżnienie; praca na lekcji ze szczególnym zaangażowaniem.	Niebieski
1	Aktywność, udział w konkursie, udział w przedstawieniu/ występy artystyczne, zeszyt przedmiotowy, technika czytania	Czarny

- Uczeń może poprawić z danego przedmiotu każdą ocenę. Poprawa odbywa się do 2 tygodni od dnia otrzymania oceny.
- Jeżeli uczeń poprawił ocenę, to do obliczania średniej ważonej wpisujemy tylko ocenę poprawioną.
- Podstawą do wystawienia oceny końcoworocznej jest przyrost wiedzy zdobytej w trakcie całego roku szkolnego.

Uczniowie z dostosowaniem wymagań edukacyjnych i stwierdzoną dysleksją rozwojową

1. Wszystkich uczniów obowiązuje podstawa programowa kształcenia ogólnego.
2. Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych w oddziale integracyjnym korzystają z takich samych podręczników co ich rówieśnicy w tej samej klasie oraz z pomocy dydaktycznych przygotowanych dodatkowo przez nauczyciela.

3. Nauczyciel ocenia osiągnięcia edukacyjne ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych w odniesieniu do stopnia realizacji przez niego dostosowanego programu.
- W stosunku do uczniów z dostosowaniem wymagań edukacyjnych (stwierdzone i zapisane w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną) ogólnie stosowane są następujące ułatwienia:
 - większa tolerancja błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych przy ocenianiu ćwiczeń redakcyjnych;
 - uczniowie mają możliwość poprawy dyktanda na ocenę dopuszczającą (bezbłędne przepisanie tekstu dyktanda z uwzględnieniem poprawek naniesionych przez nauczyciela).
 - Przy ocenie ćwiczeń redakcyjnych u uczniów ze stwierdzoną dysleksją rozwojową (stwierdzona i zapisana w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną) ocenia się poprawność ortograficzną i interpunkcyjną jak na egzaminie ósmoklasisty. Ponadto dyktanda uczniowie poprawiają „do skutku” (bezbłędne przepisanie tekstu dyktanda z uwzględnieniem poprawek nanoszonych przez nauczyciela).
 - Ponadto nauczyciel uwzględnia przy ocenianiu uczniów indywidualne wytyczne zapisane w poszczególnych opiniach (np. wolne tempo pracy – więcej czasu na sprawdzianach).

Uczeń słabo słyszący lub uczeń z lekkim stopniem niepełnosprawności oceniany jest zgodnie z zasadami wewnątrzszkolnego oceniania, dodatkowo uwzględniane są zaangażowanie i motywacja. Przy ocenie osiągnięć należy doceniać aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

Preferowane formy sprawdzania wiedzy i umiejętności: pisemne testy wyboru, ćwiczenia praktyczne, prace domowe.

Ocenianie uczniów z dostosowaniem wymagań edukacyjnych

1. W klasach IV-VIII uczeń z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego wydanym przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną, otrzymuje z poszczególnych przedmiotów ocenę wyrażoną cyfrą według skali od 1 do 6.
2. Wystawiając oceny bierze się pod uwagę:
 - stopień opanowania treści zawartych w podstawie programowej,

- poziom umiejętności,
 - samodzielność wykonania zadania i włożony wysiłek,
 - motywację i zaangażowanie ucznia,
 - zainteresowanie, sposoby dotarcia do wiedzy.
3. Wszystkie formy, sposoby sprawdzania i oceniania osiągnięć edukacyjnych są dostosowane do indywidualnych potrzeb psychofizycznych ucznia.
 4. **Ocenianie uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim:**
 - a) Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który w pełni opanował podstawę programową, wykonał wszystko samodzielnie oraz z motywacją i zaangażowaniem
 - b) Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował podstawę programową, wykonał wszystko samodzielnie, ale bez motywacji i zaangażowania;
 - c) Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował podstawę programową, wykonał wszystko z pomocą nauczyciela a także z motywacją i zaangażowaniem;
 - d) Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada minimum wiedzy i umiejętności dla danego przedmiotu, wykonał wszystko z pomocą nauczyciela ale bez motywacji i zaangażowania;
 - e) Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który wykazuje się fragmentaryczną wiedzą i niskim poziomem umiejętności, wykonał pracę z nauczycielem (wspólnie);
 - f) Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają mu dalszą edukację.
 5. Powyższe zasady nie ograniczają nauczyciela w jego decyzjach dotyczących oceniania ucznia niesamodzielnego, wymagającego stałej pomocy z jego strony.
 6. W szczególnych przypadkach, przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających z dysfunkcji ucznia, może on być nagrodzony za wkład pracy oceną wyższą o jeden stopień niż wynika to z ogólnie przyjętych kryteriów oceniania.

Sposoby ewaluacji postępów uczniów

Na lekcjach należy nagradzać aktywność i zaangażowanie ucznia. Bardzo ważnymi elementami oceniania są:

- ocenianie koleżeńskie,
- samoocena,
- ocenianie działań zespołu.

UWAGI KOŃCOWE

- Nauczyciel zaznajamia uczniów z PSO na początku roku szkolnego i II półrocza oraz na bieżąco udostępnia ten dokument uczniom i rodzicom na stronie internetowej szkoły.
- Roczna ocena klasyfikacyjna obejmuje osiągnięcia uczniów w I i II półroczu.
- Uczeń ma prawo przeanalizować ocenę otrzymaną z pracy pisemnej w dniu, w którym zostaje poinformowany o wynikach.
- Nauczyciel ma obowiązek, na prośbę ucznia lub rodzica (prawnego opiekuna), uzasadnić wystawioną ocenę.
- Rodzic w obecności nauczyciela ma prawo wglądu do prac pisemnych swojego dziecka.
- Brak odpowiednich materiałów potrzebnych na lekcję traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji.
- Wszelkie plagiaty karane są oceną niedostateczną.
- Forma i sposób informowania o postępach i zagrożeniach uczniów jest zgodna z WSO.
- Końcoworoczna ocena niedostateczna może być poprawiana zgodnie z WSO.
- Oceny cyfrowe (częstkowe) mogą być uzupełniane przez znaki „+” i „-” (w celu stopniowania jakości pracy ucznia).
- Nauczyciel w dniu rozdawania sprawdzonych prac podaje do wiadomości uczniów skalę punktową, według której oceniany był sprawdzian (praca klasowa, wypracowanie itp.).
- Uczniowie nie mogą w zeszytach przedmiotowych pisać flamastrami i czerwonym długopisem (zastrzeżonym dla nauczyciela).
- W zeszycie przedmiotowym uczniowie mają obowiązek zapisywania numerów lekcji i dat na marginesie.
- Sprawdziany będą zapowiedziane z tygodniowym wyprzedzeniem. Kartkówki nie muszą być zapowiedziane – jest to sprawdzenie bieżącej wiedzy.
- Uczeń zgłasza nieprzygotowanie do zajęć po wejściu nauczyciela do klasy, przed rozpoczęciem zajęć.
- Uczeń ma prawo do dwóch nieprzygotowań w semestrze bez uzasadnienia. Kolejne trzecie skutkuje oceną niedostateczną.
- Uczeń ma obowiązek uzupełnić braki w wiedzy spowodowane nieobecnością.
- Uczeń, który z powodu usprawiedliwionej nieobecności nie przystąpił do sprawdzianu, ma obowiązek jego napisania (z tego samego zakresu wiadomości i umiejętności)

w terminie uzgodnionym z nauczycielem, nie później jednak niż w ciągu 2 tygodni od powrotu do szkoły.